

ZDRAVIE

Cholesterol nezvyšuje len tuk, môže ísť o vážnu vec

Príčinou tejto zákernej choroby nie je nadmerná konzumácia tukov v strave, ako sa častokrát mnohí mylne domnievajú.

Familiárna hypercholesterolémia (FH) je dedičné ochorenie, ktoré sa prejavuje extrémne vysokou hladinou cholesterolu v krvi, urýchlilým vznikom aterosklerózy a predčasnými kardiovaskulárnymi príhodami.

Mylné domnienky

Príčinou nie je nadmerná konzumácia tukov v strave, ako sa častokrát mnohí mylne domnievajú. FH je spôsobená mutáciou v géne pre LDL receptor, ktorý potom nedokáže odstraňovať cholesterol z krvi. Nadbytok cholesterolu sa ukladá do steny ciev a vzniká ateroskleróza, ktorá postupne zužuje tepny a až napokon vznikne infarkt.

Slovo familiárna znamená, že sa vyskytuje v rodine. Ak máte FH, každý druhý z vašich prvostupňových príbuzných (deti, súrodenci, rodičia) ju majú pravdepodobne tiež. Teda, ak rodič trpí na FH, tak existuje 50-percentná pravdepodobnosť, že jeho syn alebo dcéra ochorejú tiež na FH.

Takzvaný kaskádovitý skrining FH v rodinách umožňuje na základe genetického vyšetrenia vystopovať všetkých postihnutých členov v niekoľkých generáciách.

Skryté riziko

Odhaduje sa, že asi 10-tisíc ľudí na Slovensku, zhruba 200 na Orave, nevie o tom, že v dôsledku FH má u seba a vo svo-

jej rodine ukryté závažné riziko predčasných srdcovo-cievnych ochorení, dokonca úmrtí v mladom veku.

Medzinárodný projekt MedPed združuje odborníkov z viac ako 30 krajín sveta s cieľom včas identifikovať a liečiť čo najväčší počet ohrozených jedincov s familiárnou hypercholesterolémiou

Podľa štatistík FH zapríčiní vznik infarktu myokardu u každého piateho pacienta mladšieho ako 45 rokov. Vo veku 40 až 60 rokov majú pacienti s FH 100-krát vyššiu úmrtnosť na ochorenia srdca ako bežná populácia. Avšak vďaka včasnej a adekvátnej liečbe môže každý pacient s FH znížiť svoje riziko až o 80 percent, zabrániť predčasnému úmrtiu alebo aspoň oddialiť vznik srdcovo-cievnej príhody.

Jeden príbeh

Typický životný príbeh pacienta s FH so šťastným koncom je nasledovný:

Môj otec prekonal prvý srdcový infarkt už ako 39-ročný a zomrel na tretí infarkt vo veku 65 rokov. V rodine nebol sám, kto mal problémy so srdcom. Viacerí príbuzní dostali infarkt skôr ako stihli osláviť päťdesiatku.

Vždy sme si mysleli, že sa všetci stali obeťou svojho zlého životného štýlu (fajčili, nešportovali, jedli nezdravé jedlá, nechodili na preventívne prehliadky).

Ale teraz vieme, že boli obeťou FH. Dostanem infarkt tiež? Môžeme zastaviť predčasné srdcovo-cievne ochorenia v našej rodine? Alebo je to náš nepriaznivý osud? Našťastie pre mňa, som sa začal liečiť na FH zavčasu. Nie je to vždy jednoduché, ale ani v šesť-

ILUSTRÁČNÉ FOTO: TASR

desiatke nemám problémy so srdcom.

Poznáš svoj cholesterol?

Čo môžete urobiť na zníženie svojho rizika? V rámci preventívnej prehliadky u praktického lekára sa vo veku 40 rokov vyšetruje lipidový profil.

Požiadajte svojho lekára o vyšetrenie hladiny cholesterolu z krvi aj v prípade, že nepociťujete žiadne ťažkosti.

Zvýšený cholesterol nebolí. Aj preto sa nazýva tichým zabíjakom. Ak bola u vás zistená vysoká hladina cholesterolu, oboznámte lekára s výskytom srdcovo-cievnych ochorení v rodine a zväzte objednanie sa na vyšetrenie v MedPed centre.

Je mimoriadne dôležité, aby ste mysleli na možnosť FH u človeka s vysokou hladinou cholesterolu, u ktorého vznikol infarkt v mladom veku alebo sa v jeho rodine zistil vysoký cholesterol, či vyskytol infarkt predčasne.

Je nutné vyšetriť hladinu cholesterolu aj u všetkých príbuzných. Diagnóza FH sa stanovuje na základe splnenia diagnostických kritérií a potvrdzuje sa pomocou genetického vyšetrenia z krvi.

„Ak poznáte niekoho, kto má vysoký cholesterol, nad 7,5 mmol/l, alebo prekonal srdcový infarkt skôr ako vo veku 65 rokov, mal by vedieť o familiárnej hypercholesterolémii,“ hovorí kardiológ Alexander Klabník z kardiologickej ambulancie v Námestove.

Centrum je aj na Orave

Je jediným centrom MedPed na Orave pre kaskádovitý skrining pacientov s touto chorobou. Jej cieľom je zlepšiť starostlivosť o týchto pacientov a zvýšiť povedomie verejnosti o tomto zákernej ochorení. „Iba včasným stanovením diagnózy môžeme nasadiť účinnú liečbu,“ pripomína Klabník. (KA)